

Reformní kazatelství tvoří tradiční výkladovou osu historických pojednání o předešlé husitské revoluce. Tato práce podrobuje detailní analýze techniky užívané pro formulaci a šíření reformního programu. Jejím jádrem je rozbor nejstarších dochovaných kázání mistra Jakoubka ze Stříbra. Tomuto dosud téměř neznámému prameni se věnuje centrální oddíl práce. Oba krajní oddíly se snaží o širší rozhled a hlouběji založenou komparaci, a berou tak v potaz další vydané i nevydané prameny. To umožňuje formulovat některé závěry, o nichž se domnívám, že jejich platnost přesahuje význam zkoumaného rukopisu. Reformní kazatelství v Čechách chápu jako jeden z důsledků šířící se nelibosti nad morálním stavem viditelné církve a jako součást množících se pokusů o novou, adekvátní definici vztahu k posvátnu na osobní i společenské rovině. První část práce se snaží vzájemně typologicky odlišit jednotlivé opravné proudy. Hlavním kritériem přitom není jejich učení, ale spíše strategie jeho uskutečňování. Z tohoto pohledu srovnávám kazatelské hnutí v Čechách po polovině 14. století s valdenskými a tzv. novou zbožností. Přenášení pojmu devotio moderna do Čech nepovažuji za vhodné, navzdory analogiím v životopisech Groteho a Milíče i navzdory významu roudnické augustiniánské reformy pro vývoj zbožnosti ve střední Evropě. Rozhodující je, že v Čechách chybí dlouhodobě fungující racionálně organizovaná forma společného života kněží a laiků, v jejímž rámci by se realizoval systematický individuální duchovní trénink. České reformní hnutí jsem se proto pokusil vymezit skrze jeho vztah ke kázání. To sloužilo nejen jako převažující médium, ale patřilo mu také významné místo v eschatologicky pojatých dějinách spásy i v současné náboženské praxi. Podmínkou jeho rozvoje byl ovšem veřejný prostor jako fórum pro prezentaci názorů a postojů. V tom se výrazně lišily možnosti raných reformátorů od jejich valdenských současníků. ...